

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ Β΄

ΠΡΟΣ ΔΙΑΡΚΗ ΙΕΡΑΝ ΣΥΝΟΔΟΝ
(Δ.Ι.Σ.)

Του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος Ἱερωνύμου

Η ΑΡΧΗ.

Τό ἔτος 2015 ὁ διακεκριμένος καθηγητής Νίκος Ἀλιβιζάτος ἐδημοσίευσε τό ἔργο του «Πραγματιστές, Δημαγωγοί καί Ὀνειροπόλοι».

Ὁ συγγραφέας στή σελ. 341 κ. ἐξ. μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι «τό καλοκαίρι τοῦ 2005 ἡ Ἑλληνική Ἐνωση τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου (Ε.Ε.Δ.Α.) ἀνέλαβε τήν πρωτοβουλία νά καταρτίσει πρόταση-νόμο γιά τόν χωρισμό Κράτους καί Ἐκκλησίας». Συνεργάτες αὐτῆς τῆς πρωτοβουλίας ἦταν, πέραν τοῦ κ. Καθηγητοῦ καί τά μέλη τοῦ τότε Δ.Σ. τῆς Ἐνωσης, Μιχάλης Τσαπόγιας, διδάκτωρ Νομικῆς καί στέλεχος τοῦ Συνηγόρου τοῦ Πολίτου καί ὁ Γιάννης Κτιστάκης, ἐπίσης διδάκτωρ Νομικῆς, εἰδικός σέ θέματα θρησκευτικῶν μειονοτήτων καί νομικός σύμβουλος τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Τά ἴδια πρόσωπα θά ὑποστηρίξουν (σελ. 349): «Τά χρόνια πού ἀκολούθησαν, χωρίς τυμπανοκρουσίες πολλές ἀπό τίς προτάσεις μας υἱοθετήθηκαν ἀπό τό ΠΑ.ΣΟ.Κ., τήν Ν.Δ. καί τόν ΣΥ.ΡΙΖ.Α.» καί ἀπαριθμεῖ μερικές ἀπό αὐτές.

Θά ἀναφερθῶ ἐν συνεχείᾳ στά ἄρθρα 16 καί 17.

Μέ τήν προτεινόμενη ρύθμιση (ἄρθρο 16) “παρατείνεται γιά μία διετία τό ἰσχύον καθεστῶς μισθοδοσίας τῶν Κληρικῶν τῆς ἐπικρατοῦσας θρησκείας δαπάναις τοῦ Κράτους, ἀλλά μέ μέρμνα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (καθώς καί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης καί τῶν Μητροπόλεων τῆς Δωδεκανήσου γιά τούς δικούς τους λειτουργούς ἀντιστοίχως)”.

Καί τοῦτο, γιά νά δοθεῖ στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἡ δυνατότητα, χωρίς ἐπ’ ἀόριστον παρατάσεις, νά ρυθμίσει τά τῆς παρουσίας της καί νά ὀργανώσει τί διαχείρισί της. Ἐξ ἄλλου, προκειμένου νά ὑπάρξει ἀνεση χρόνου γιά τήν ἐπιστροφή ἀπό τό Κράτος στήν Ἐκκλησία τῶν ἀκινήτων πού

ή ίδια του έχει παραχωρήσει από 1-1-1945 για να αναλάβει τή μισθοδοσία του Κλήρου, παρέχεται ή δυνατότητα έφ' άπαξ παράτασης τής προθεσμίας για δύο άκόμη τό πολύ χρόνια μέ Π.Υ.Σ.

Τό άρθρο 17 (σελ. 353) έπεξηγει περισσότερο τίν περίπτωση: «Επιβάλλεται στό Έλληνικό Δημόσιο ή ύποχρέωση νά επιστρέψει στήν Έκκλησία τής Ελλάδος, όσα άκίνητα αυτή του είχε παραχωρήσει από τίν 1-1-1945 και έφ' έξης προκειμένου νά αναλάβει τή μισθοδοσία τών λειτουργών όλων τών βαθμών τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, τής Έκκλησίας τής Κρήτης και τών Μητροπόλεων τής Δωδεκανήσου. Προς τοϋτο, τίθεται δύο (2) έτών προθεσμία, ή όποία μπορεί νά παραταθει έφ' άπαξ μέ Π.Υ.Σ. για δύο άκόμη χρόνια, και όρίζεται ότι, για τόν άκριβή προσδιορισμό τών ως άνω άκινήτων, ή Έκκλησία όφείλει νά καταθέσει στίς κατά τόπους κτηματικές ύπηρεσίες του Δημοσίου τίτλους και άλλα αποδεικτικά στοιχεία».

Όταν μέ επισκέφθηκε ό Πρωθυπουργός κ. Άλέξης Τσίπρας και μέ ένημέρωσε βομβαρδισμένος από τά παραπάνω μυθεύματα του κ. Άλιβιζάτου, τόν έρώτησα: Δέν φαντάζομαι κ. Πρωθυπουργέ νά πιστεύετε και σεις, ότι ή ιστορία αυτής τής χώρας αρχίζει στίς 1-1-1945. Όχι, του έτόνισα, αυτή αρχίζει τό 1821 από τό ιστορικό Μοναστήρι τών Καλτεζών. Έκτοτε οι συζητήσεις μας συνεχίσθηκαν μέ άλληλοσεβασμό.

Και έρωτώμεν, σέ ένα Κράτος, σέ μία Πολιτεία σάν τίν Πατρίδα μας πού όποιοι κι άν ρωτήσεις άν ή Έκκλησία έχει χρήματα, άν είναι πλούσια ή φτωχιά, θά ποϋνε: «Οί θησαυροί είναι άμύθητοι» και άπορεί κανείς πώς.

Πράγματι, άν πάρουμε τό κάθε περιουσιακό μας στοιχείο χωριστά κι όλα μαζί τά συγκεντρώσουμε, θά μπορούσαμε νά φτιάξουμε έναν τέτοιο μϋθο. Άν όμως δοϋμε βαθύτερα τό θέμα θά διαπιστώσουμε ότι είναι μία περιουσία πού μοιάζει μέ ένα κάρβουνο, πού τό έχεις βάλει κάτω κάπου. Δέν δίνει καρπό. Γιατί έχει τόσα βαρίδια, έχει τόσες προκαταλήψεις, έχει τόσες δυσκολίες ώστε διαπιστώνεις ότι είναι άνώφελη αυτή ή περιουσία.

Αισθάνθηκα χρέος μου νά ύποστηρίξω μέ τίς έρευνές μου, τίς συνομιλίες μου, τίν καταλιστευμένη έκκλησιαστική μας περιουσία εκ μέρους τής Πολιτείας, ιδιαίτερα από τούς χρόνους του άγώνος τής άπελευθερώσεώς μας, τούς χρόνους τής άποκαταστάσεως του νέου Κράτους και ιδιαίτερα κατά τίς ταραχώδεις δεκαετίες 1920-1935, ύπό τό πρόσχημα πάντοτε τής κάλυψης του κόστους τής μισθοδοσίας του Κλήρου.

- Ένα τέτοιο μήνυμα, δηλαδή, α) «του χωρισμού Κράτους-Έκκλησίας», β) ή απειλή να μεταβληθούν οι ένορίες από Ν.Π.Δ.Δ. σε Ν.Π.Ι.Δ., γ) ή μισθοδοσία του Κλήρου να συνεχισθῆ μόνο για μία διετία, με παράταση κατά χάριν για ἄλλη μία διετία με Π.Υ.Σ., δ) στη συνέχεια ἡ Ἐκκλησία νά φροντίσει ἀπό μόνη της τά οικονομικά τοῦ οἴκου της, δέν ἦταν δυνατόν νά μέ ἀφήσει ἥσυχο.

Ἀκαταμάχητο ὄπλο μας στόν προκείμενο ἀγῶνα ἦταν ἡ ἐκκλησιαστική περιουσία πού ἐδημεύθη ἀπό τό Κράτος μέ τό πρόσχημα τῆς μισθοδοσίας τοῦ Κλήρου τῆς Ἐκκλησίας ὄλων τῶν βαθμῶν.

*

Στό τέλος Ὀκτωβρίου 2018 συναντηθήκαμε μέ τόν κ. Πρωθυπουργό στήν Ἀρχιεπισκοπή καί μοῦ μίλησε γιά τίς νέες σκέψεις του γύρω ἀπό τό θέμα τῶν ἀπαλλοτριωθεισῶν περιουσιῶν.

Ὅτι δηλαδή ἀναγνωρίζει πώς τό Δημόσιον κατέλαβε ἐκκλησιαστική περιουσία χωρίς νά καταβάλῃ μέχρι σήμερα τό ὀφειλόμενο ἀντίτιμον αὐτῆς, ὅτι ἔχει τήν διάθεση νά τακτοποιήσει τίς ἐκκρεμότητες μέ τήν Ἐκκλησία μεταξύ τῶν ὁποίων καί τήν κάλυψη τῆς μισθοδοσίας τοῦ Κλήρου. Ὅτι θά βρεθῆί πρὸς τοῦτο τρόπος δημιουργίας φορέως τῆς Ἐκκλησίας ἐπιβλεπόμενος ἀσφαλῶς ἀπό κρατικές ὑπηρεσίες. Τό τίμημα θά καλύπτει ἐτησίως τό ἀντίστοιχον ποσόν τῆς μισθοδοσίας τῶν Κληρικῶν μέ ὄλες τίς λοιπές ἐπιβαρύνσεις.

Τό θέμα αὐτό τό ἔφερα στήν Δ.Ι.Σ. τοῦ Νοεμβρίου καί μάλιστα τήν δεύτερη ἡμέρα. Ὅλοι οἱ συνοδικοί μίλησαν καί καταλήξαμε ὁμοφώνως στά ἑξῆς: 1) Νά γίνει συνάντησις μέ τόν Πρωθυπουργό, 2) τήν Ἱερά Σύνοδο νά ἐκπροσωπήσουν, ἡ ταπεινότης μου, ὁ ἐπί τοῦ Τύπου Σεβ. Πατρῶν κ. Χρυσόστομος, ὁ Σεβ. Ἰωαννίνων κ. Μάξιμος καί ὁ Διευθυντής Οἰκονομικῶν τοῦ ΟΔΕΠ Θεοφιλέστατος κ. Ἀντώνιος.

Ἡ Δ.Ι.Σ. ἔθεσε τούς ἑξῆς ὅρους:

1) Ὅ,τι ἀποφασισθῆί θά παραπεμφθῆί στήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας γιά νά ἐγκρίνει ὅ,τι ἔχει σχέση μέ τό θέμα ὡς μόνης ἀρμοδίας.

2) Θά χρειασθῆί πρὸς τοῦτο ἐνημέρωση καί συναίνεση τοῦ σώματος τῶν Κληρικῶν μας μέ στόχο τήν πλήρη διασφάλιση τῶν δικαιωμάτων τους (Μισθοδοσία, ἀσφάλεια, συνταξιοδότηση, ὀργανικές θέσεις κ.λπ.).

3) Ἐφ' ὅσον ταῦτα γίνουιν, νά συγκροτηθεῖ Ἐπιτροπή Εἰδικῶν Τεχνοκρατῶν Συμβούλων καί Νομικῶν πού θά ἐξετάσουν ἐπιμελῶς τά θέματα πού θά προκύψουν γιά τήν ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων τῶν Κληρικῶν μας ὡς καί λεπτομέρειες τοῦ ὅλου θέματος.

Ὅσα ἐλέχθησαν μέχρι τώρα ἀναφέρονται στήν ἐξῆς Ἐκκλησιαστική περιουσία:

α) Ὅσος συμπεριλαμβάνεται εἰς τό Γ' ἄρθρον τοῦ ὑπ' ἀρθ. ΙΑ' Ψηφίσματος τῆς Δ' Ἐθνοσυνελεύσεως τοῦ Ἄργους στίς 11 Ἰουλίου 1829.

β) Στά ἀπαλλοτριωθέντα ὑπό τοῦ Κράτους κτίματα ἀπό τό 1920 ἕως τό 1935.

Ὅλα αὐτά μέ εἰσήγησίν μου ἀναφέρθησαν στήν Ι.Σ.Ι. κατόπιν προσκλήσεως τῆς Δ.Ι.Σ. στίς 16 Νοεμβρίου, ἡ ὁποία ἀπεφάσισε τά ἐξῆς:

1) Νά συνεχισθεῖ ὁ διάλογος.

2) Πρωτίστως νά διασφαλισθοῦν τά δικαιώματα τῶν Κληρικῶν καί ἡ διασφάλισιν συνταγματικῶς τῆς μισθοδοσίας.

3) Ἡ Δ.Ι.Σ. νά ἀναλάβει τήν συγκρότησιν Ἐπιτροπῆς (ἀποτελουμένης ἀπό Ἱεράρχες, διακεκριμένους Δικηγόρους καί Τεχνοκράτες καί ἐκπροσώπους τῶν Κληρικῶν μας), ἔργον τῆς ὁποίας θά εἶναι ἡ κατάστρωσις σχεδίου συμφωνίας ἐπί τῶν θεμάτων μας, σέ συνεργασίαν μέ τήν Πολιτεία. Ὁ καρπός τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς θά ὑποβληθῆ εἰς τό σῶμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας νά τό ἐγκρίνει, πιθανόν νά τό διορθώσῃ, πιθανόν καί νά τ' ἀπορρίψει. Ἐμεῖς ὁμως ἔχουμε τήν αἴσθησιν ὅτι θά προχωρήσουμε, θά τό υἱοθετήσῃ ἡ Ἱεραρχία διότι ἀποβλέπουμε ὅλοι μας ἀπό τόν πρῶτον μέχρι τόν τελευταῖον, ὄχι στήν προσωπική ἱκανοποίησιν, ἀλλά πῶς αὐτό τό ὑλικό ἀντικείμενον πού γίνεται πνευματικό, θά γίνῃ ἐργαλεῖον στά χέρια τῆς Ἐκκλησίας.

Τά Ἰδρύματα, τά Σχολεῖα μας, οἱ ἀνάγκες οἱ καθημερινές μᾶς λένε ὅτι πρέπει νά προχωρήσουμε μέσα σέ ἕνα πνεῦμα αὐτοτέλειας, μέσα σέ ἕνα πνεῦμα συνεργασίας, μέσα σέ ἕνα πνεῦμα πού νά δώσουμε τό νόημα στόν πιστό μας καί σ' αὐτόν πού μᾶς βοηθάει κάθε μέρα ὅτι ἡ Ἐκκλησία μέ αὐτόν τόν τρόπο γίνεται περισσότερο ὑπηρετής καί διάκονος τοῦ θελήματος τοῦ λαοῦ καί ἐπομένως τοῦ τόπου μας.

Καλούμεθα λοιπόν σήμερον νά προβοῦμε στήν ἐν λόγῳ Ἐπιτροπήν.

Προτείνω

Πρόεδρον:

Τόν Σεβ. Μητροπολίτην Ναυπάκτου καί Ἁγ. Βλασίου κ. Ἱερόθεον.

Ἀρχιερεῖς:

Τόν Σεβ. Μητροπολίτην Πατρῶν κ. Χρυσόστομον, ὑπεύθυνον τῆς ἐπί τοῦ Τύπου τῆς Δ.Ι.Σ. καί
Τόν Συνοδικόν Μητροπολίτην Κορίνθου κ. Διονύσιον.

Πρεσβυτέρους:

- α) Τόν Αἰδес. Βασίλειον Καλιακμάνην.
- β) Τόν Πανος. Γρηγόριον Παπαθωμᾶν.
- γ) Κατά τήν κρίσιν τῆς Ἐπιτροπῆς (Ι.Σ.Κ.Ε.).

Νομικούς συμπαραστάτες:

- α) Τόν Καθηγητήν κ. Βασίλειον Κονδύλην, τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
- β) Τόν Νομικόν Σύμβουλον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Θεόδωρον Παπαγεωργίου.

Ἀκόμη ἐξουσιοδοτοῦμε τόν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ναυπάκτου κ. Ἱερόθεον καί τά μέλη αὐτῆς νά ἔχουν τήν δυνατότητα νά προσκαλοῦν ἐπιστήμονες κατέχοντες εἰδικές γνώσεις ἐπί τοῦ θέματος πρὸς συμπαράστασιν ἐπί λεπτομερειῶν τῆς συμφωνίας ἢ τοῦ νόμου.